

BRÆNDTORV SOM HUSHOLDNINGS- BRÆNDELSE

I KRISTIANIA OG ANDRE NORSKE HAVNEBYER

VI har hidtil ikke havt synderlig tro paa, at brændtorv vil kunne være istand til at konkurrere med engelsk stenkul og koks som husholdningsbrændsel i Kristiania eller andre norske havnebyer, hvor det udenlandske brændsel er forholdsvis billig paa grund af de lave fragter.

Priserne paa stenkul, koks og ikke mindst brændeved er nu i stigende, og nogle interesserede mænd i Kristiania anskaffede for nylig til prøve en jernbanevognladning brændtorv fra *Rustadmyrens brændtorvfabrik* pr. Roverud st. Torven er bearbejdet med Anrepmaskine, er derfor fast og haard samt har et smukt udseende. Inklusive fragt og kjørsel kostede torven kr. 13,50 pr. ton frit i kjælder i Kristiania.

Størstedelen af partiet blev benyttet til fyring af dampkjedler ved et par fabrikker i Kristiania. Eksperimenter af denne slags har vi allerede fraraadet i »meddelelse« nr. 4 for 1904, side 168—169. I et af de nuværende tilfælde koster stenkullen 16 kr. pr. ton frit tilkjørt, medens torven kommer paa kr. 13,50 pr. ton, og da kan torven ikke konkurrere, selv om man fyrer med en blanding af torv og stenkul for at opnaa høiere nytteeffekt. Inde i landet, hvor stenkulspriserne er høiere og torven kan erholdes billigere, bliver forholdet anderledes, hvad vi gjentagne gange har paapeget.

En del af ovennævnte parti blev overtaget af myrselskabets sekretær, der har benyttet brændtorven til opvarmingsøiemed, dels alene, dels blandet med koks.

Det har hidtil vist sig, at med saa god torv som denne kan der i en almindelig cylindrisk *magasinovn* fra Bærums værk holdes opvarmet til almindelig værelsetemperatur 2 à 3 værelser under de ydre temperaturforholde, som hidtil i vinter har hersket i Kristiania. Den udviklede varme er behagelig, brændselet er rent og altid færdig til at lægges i ovnen. Nogen lugt kan ikke spores inde i værelset, men hvis der blev brændt torv i større udstrækning vilde man muligens kunne komme til at mærke torvlugt ude i det fri. Torven fra Rustadmyren har en ringe askegehalt, og den ubetydelige askemængde virker ikke paa nogen maade generende. Der er mindre ulemper med torvasken end med asken fra koksfyningen. Ved tilsætning af lidt koks om aftenen kan ovnen brænde døgnet rundt. Denne ovn har stor ildkasse og kan let reguleres. I et andet værelse er der forsøgt en mindre ovn af samme konstruktion, men denne viser sig ikke at være saa god.

Med hensyn til omkostningerne, da kan dette ikke endnu opgives med fuldstændig nøiagtighed, idet der da maatte fyres et vist antal uger med koks alene, med brændtorv alene og med en blanding af begge dele, samtidig som brændselkvantumet afveiedes og temperaturen maalt m. m. for at faa tilstrækkelige data til sammenligning. I almindelighed medgaar til fyring af den store ovn med koks alene 0,1 hl. = ca. 4 kg. koks pr. døgn, og naar der fyres med torv alene 6 à 7 kg. brændtorv pr. døgn. Dette tilsvarede altsaa de ældre kjendte opgaver, hvorefter 1 kg. koks modsvarer 1,8 kg. brændtorv.

I henhold hertil kan opstilles følgende beregning:

$$\begin{array}{r} 25 \text{ hl. (1 ton) koks à kr. 1,30} = \text{kr. 32,50} \\ 1,8 \text{ ton brændtorv à kr. 13,50} = \text{» 24,30} \end{array}$$

Difference kr. 8,20 i torvens favor.

Altsaa er det *billigere at brænde torv end koks til husholdningsbrug*, regnet efter de ovenanførte detaljepriser.

Skulde Rustadmyrens brændtorvfabrik eller eventuelt andre nye saadanne kunne paaregne at erholde en fast afsætning i Kristiania, maatte man sandsynligvis ordne sig med en forretningsmand til at forhandle torven i smaat, og da vil vistnok torven blive noget dyrere end som ovenfor nævnt.

NYE TORVSTRØANLÆG

FORUDEN den tidligere omtalte A/S *Rustad torvstrøfabrik*, der nærmer sig sin fuldendelse, er der for tiden under anlæg en større torvstrøfabrik paa *Blixrudmyrerne* i Hakedal, lige ved Aaneby st. og hovedveien. Myrerne er isommer undersøgt af myrselskabets sekretær, der ogsaa har udarbejdet omkostningsoverslag for samme.

Som en direkte følge af sekretærens reiser i Lister og Mandals samt Nedenæs amter i sommer, indbydes nu i Kristianssand S. til aktietegning for anlæg af en middelsstor torvstrøfabrik paa *Vinsaaskartmyren*, ca. 2 km. fra Hægeland st. paa Sætersdalsbanen. Denne myr er af sekretæren fundet at være vel skikket til øiemedet, og er den største af den slags myrer langs jernbanelinien.

Kristianssands og oplands jorddyrkningselskab, paa hvis anmodning sekretæren foretog myrundersøgelser i distriktet, har sat sig i spidsen for foretagendet, der, saavidt vi nu erfarer, er sikret.

Foruden disse større anlæg er der kommet istand en flerhed smaa nye torvstrøanlæg rundt om i bygderne. Tildels med bistand af myrselskabet, tildels ved landbrugsfunktionærernes hjælp eller ved begges i forening.